

Posudek na diplomovou práci Bc. Josefa Štastného: *Přelomový rok 1989 a drogy ve společnosti z pohledu jednotlivce*. Praha, FHS UK 2010. 110 stran

Diplomant si vybral z historického pohledu velmi originální téma z pomezí historie, antropologie, lékařských věd, sociologie a též kriminalistiky. Již na úvod je třeba ocenit autorovu precizní snahu poradit si s obtížným tématem, které dosud nebylo z historického pohledu tímto způsobem zpracováno. Jeho cíle zůstává podchycení reflexe vývoje drogové problematiky pře a po demarkačním roce 1989 a to jednak prizmatem dosavadní české odborné literatury a jednak za pomoci vlastního terénního výzkumu (vedeného metodou orální historie). Slovo „terénní“ v kontextu nabývá opravdu na svém skutečném významu, neboť pro úspěšné splnění svého cíle autor podnikl i stáž mezi drogově závislými v rámci nízkoprahového střediska DROP IN o.p.s.

Struktura práce je logicky rozdělena na teoretickou a praktickou část. V oné teoretické je přehledově a na určitých tématech popsán vývoj drogové problematiky v jednotlivých desetiletích od 50. let do současnosti a to na základě dostupné domácí odborné literatury. Mezi zachycená témata patří např. charakteristika daného období z pohledu drog, dále pak vydaná legislativní opatření, nově vzniklé organizace spojené s problematikou, u pozdějších období charakteristika drogového transitu přes čs. a české území apod. Pokud bude autor zpracovávat téma např. pro publikační výstup, určitě by bylo dobré místy až telegrafický výčet více textově propojit a „zliterárnit“.

Stěžejní částí je část praktická, v níž autor zúročuje své teoretické znalosti a přehled při terénním výzkumu. V jeho průběhu realizoval celkem 4 obsáhlé rozhovory s dobovými aktéry z pražského regionu, v nichž se soustředil na analýzu tří klíčových témat: dostupnost tvrdých drog (pervitin, heroin) před a po r. 1989; jejich cena a konečně i kvalita. Autor přichází s hypotézou, že jejich dostupnost byla před r. 1989 menší než dnes, cena snáze uhraditelná a konečně, že se závislí setkávali s jejich nižší kvalitou. Svou hypotézu se následně snaží testovat prostřednictvím analýzy rozhovorů, neboť jak sám konstatuje, jiné prameny fakticky využít nelze. Analýza je prezentována prostřednictvím editovaných rozhovorů, což je možná poněkud neobvyklý postup, nicméně svůj účel v tomto případě plní, neboť inkriminované pasáže jsou v daném textu autorem vytučněny. Závěry z každého rozhovoru jsou pak autorem samotných shrnuty zvlášť na konci rozhovoru. V orientaci čtenáři napomáhá do příloh zařazený seznam slangových výrazů a též slovníček zmiňovaných návykových látek. Co se týče vyřčených hypotéz, pak autor na základě analýzy soudí, že podle mínění narátorů je možné dáti v prvních dvou bodech předpokladům za pravdu, naopak o bodu třetího (tj. kvality drog) naopak aktéři soudí, že kvalita drog před r. 1989 byla mnohem vyšší než dnes. Pro další rozvinutí těchto závěrů by se určitě nabízel i další výzkum např. v dalších lokalitách a regionech. Do diskuze bych položil otázku, proč se autor nerozhodl v této části anonymizovat rozhovory (zvláště když se jedná o tak citlivé téma, jako drogová závislost) a do jaké míry bylo obtížné narátory kontaktovat a získat souhlas k nahrávání.

Diplomovou práci považuji za dílo velmi zdařilé (zejména díky jeho praktické části), práce je precizně zpracována i po stránce formální a proto ji **doporučuji k obhajobě** (s hodnocením **výborně**) a vřele se přimlouvám se za její pokračování.

V Praze, 13. 6. 2010

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.